

Atvalinājuma uzskaitē: kalendāra dienās vai darba dienās? (3/14/17)

Darba likums nosaka, ka ikvienam darbiniekam ir tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvalinājumu, kas nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra nedēļām jeb 28 kalendāra dienām, neskaitot svētku dienas. Taču grāmatvedībā atvalinājumu bieži uzskaita darba dienās, pieņemot, ka darbinieka atvalinājums ir 20 darba dienas. Šajā rakstā – par tiesībām uz atvalinājumu un papildatvalinājumu, kā arī par atšķirīgas uzskaites sekām.

Tiesības uz atvalinājumu

Saskaņā ar Darba likumu ikgadējo apmaksāto atvalinājumu piešķir katru gadu noteiktā laikā saskaņā ar darbinieka un darba devēja vienošanos vai atvalinājumu grafiku, kam jābūt pieejamam ikvienam darbiniekam. Tiesības uz atvalinājumu ir darbiniekam, kas pie darba devēja ir nepārtraukti nodarbināts vismaz sešus mēnešus. Sievietei pēc viņas pieprasījuma atvalinājumu piešķir pirms grūtniecības un dzemdību atvalinājuma vai tieši pēc tā neatkarīgi no laika, kurā sieviete bijusi nodarbināta pie darba devēja. Darbiniekam, kas jaunāks par 18 gadiem, ir tiesības uz vienu mēnesi ilgu atvalinājumu.

Papildatvalinājums

Papildus piešķir –

- trīs darba dienas darbiniekam, kura aprūpē ir trīs vai vairāki bērni vecumā līdz 16 gadiem vai arī bērns invalīds līdz 18 gadu vecumam;
- vismaz trīs darba dienas darbiniekam, kura darbs ir saistīts ar īpašu risku;
- vismaz vienu darba dienu darbiniekam, kura aprūpē ir mazāk par trim bērniem vecumā līdz 14 gadiem.

Darba koplīgumā vai darba līgumā var noteikt citus gadījumus (nakts darbs, maiņu darbs, ilggadējs darbs u.c.), kuros darbiniekam piešķirams ikgadējais apmaksātais papildatvalinājums.

Uzskaites atšķirības

Atbilstoši Darba likumam atvalinājumu uzskaita kalendāra dienās un nedēļās, taču papildatvalinājuma ilgums ir norādīts darba dienās.

Lai pārrēkinātu kalendāra dienas darba dienās, izmanto formulu 20/28, iegūstot koeficientu 0,7143. Tomēr, aprēķinot izmantotās atvalinājuma dienas, šo koeficientu nevar izmantot visos gadījumos, jo proporcija var atšķirties, ņemot vērā brīvdienu skaitu atvalinājuma laikā. Piemēram, ja darbinieks izņem atvalinājumu no pirmsdienas līdz sestdienai, izmantojot koeficientu, iegūst četras darba dienas. Turpretī, ja darbinieks izņem atvalinājumu tikai darba dienās, tad atvalinājuma uzskaitē kalendāra dienās darbiniekam papildus dod astoņas atvalinājuma dienas. Šādā gadījumā uzmanība pievēršama atvalinājuma pieprasījumā norādītajiem datumiem, lai uzskaitē kalendāra dienās tiktu veikta atbilstoši.

Kāpēc atvalinājums Darba likumā ir norādīts kalendāra dienās, ja grāmatvedībā vieglāk ir uzskaitīt darba dienas? Tā kā svētku dienas neieskaita atvalinājumā, ir svarīgi, lai ikgadējais apmaksātais atvalinājums

būtu noteikts kalendāra nedēļās, tādējādi atvaļinājums ir pagarināms arī gadījumos, kad svētku diena iekrīt brīvdienā.

Kā minēts iepriekš, ir svarīgi pievērst uzmanību atvaļinājuma pieprasījumā norādītajiem datumiem, t.i., norādīt kā atvaļinājuma datumus ne tikai darba dienas, bet arī brīvdienas, jo gadījumos, kad pieprasījumā ir norādītas tikai darba dienas, bet svētku diena iekrīt brīvdienā, par šādu brīvdienu atvaļinājums netiks pagarināts.